05 AMASYA VİZYON PLANI

'KÜLTÜREL TOPOĞRAFYA'

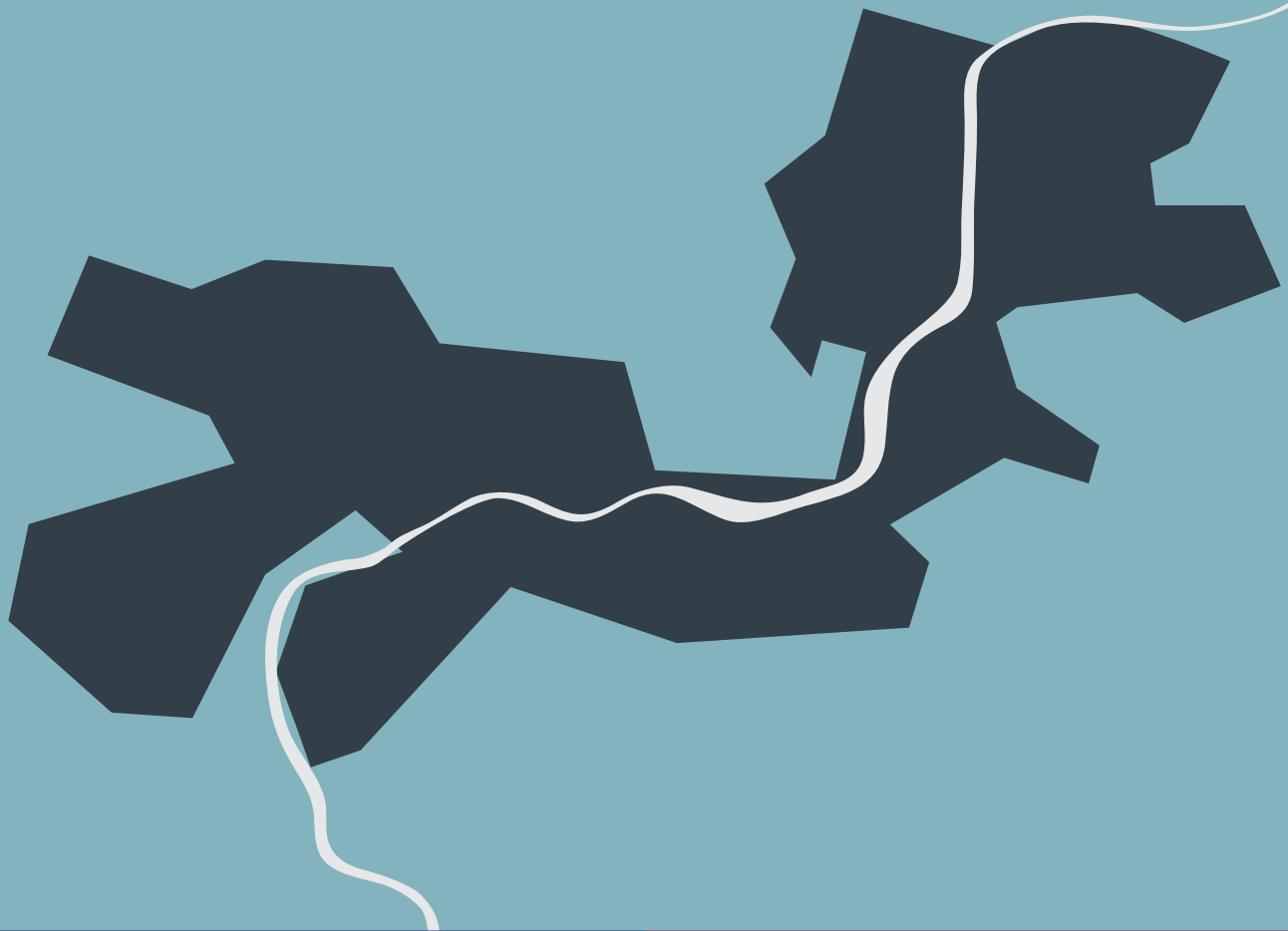

KENTSEL ViZYON
PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile
- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81 KENT ViZYON

www.kentselvizyon.org

“Amasya Vizyon Planı”
‘Kentsel Strateji’ tarafından geliştirilen
kapsam ve içerik çerçevesinde,
A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp’in Stüdyo 33’te
verdiği eğitimler sonucunda, Edin Zaim
tarafından hazırlanmıştır.

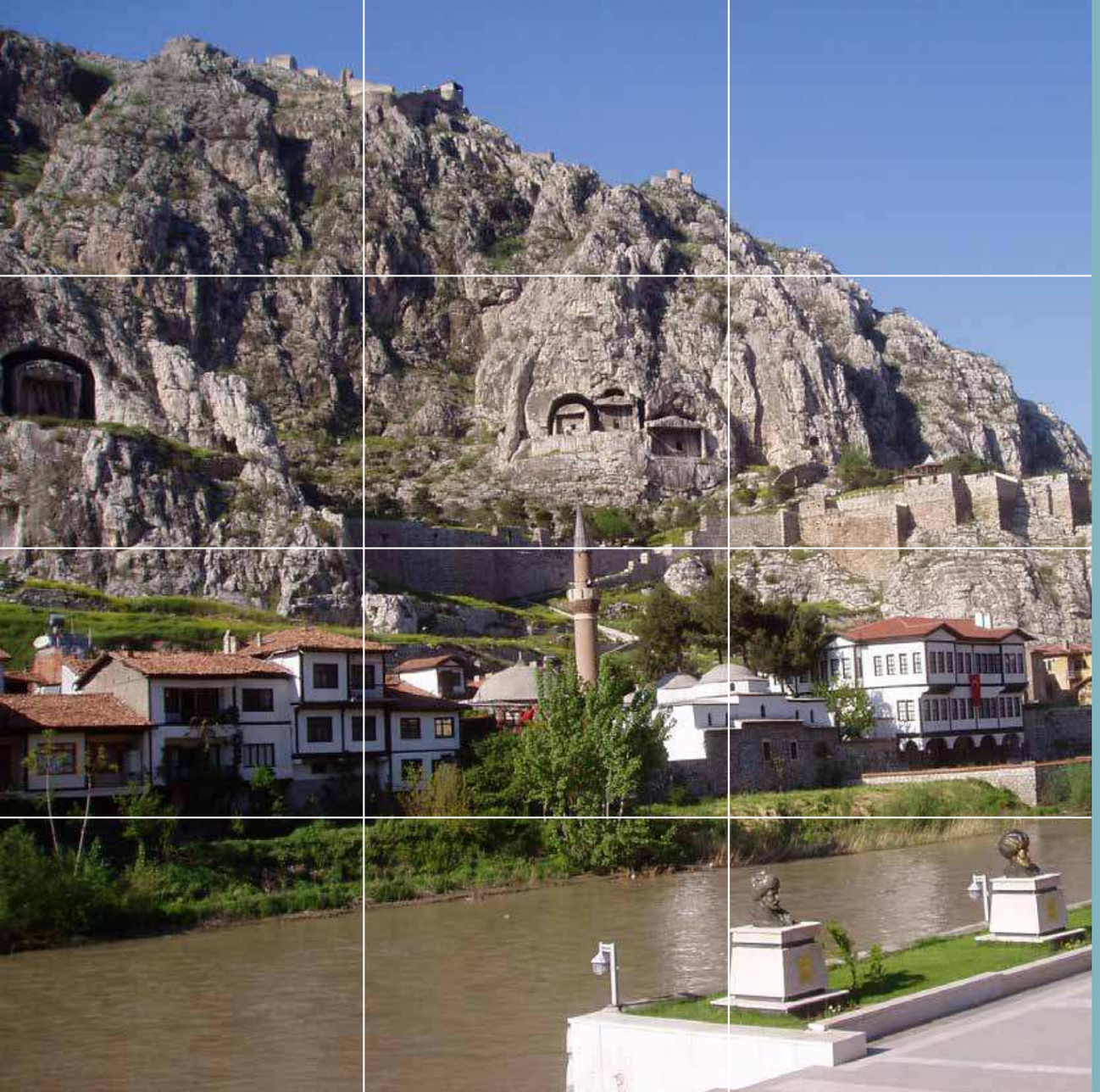

01 ANALİTİK BAKIŞ 07
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

02 STRATEJİK BAKIŞ 15
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

03 VİZYON 20
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

04 3x3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ 23
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

05 AMASYA'NIN GELECEĞİ İÇİN 36
10 TEMEL İLKE

"İş bu katalogda kullanılan materyaller, sosyal sorumluluk projesi kapsamında kullanılmıştır. Ticari amaçla kullanılamaz."

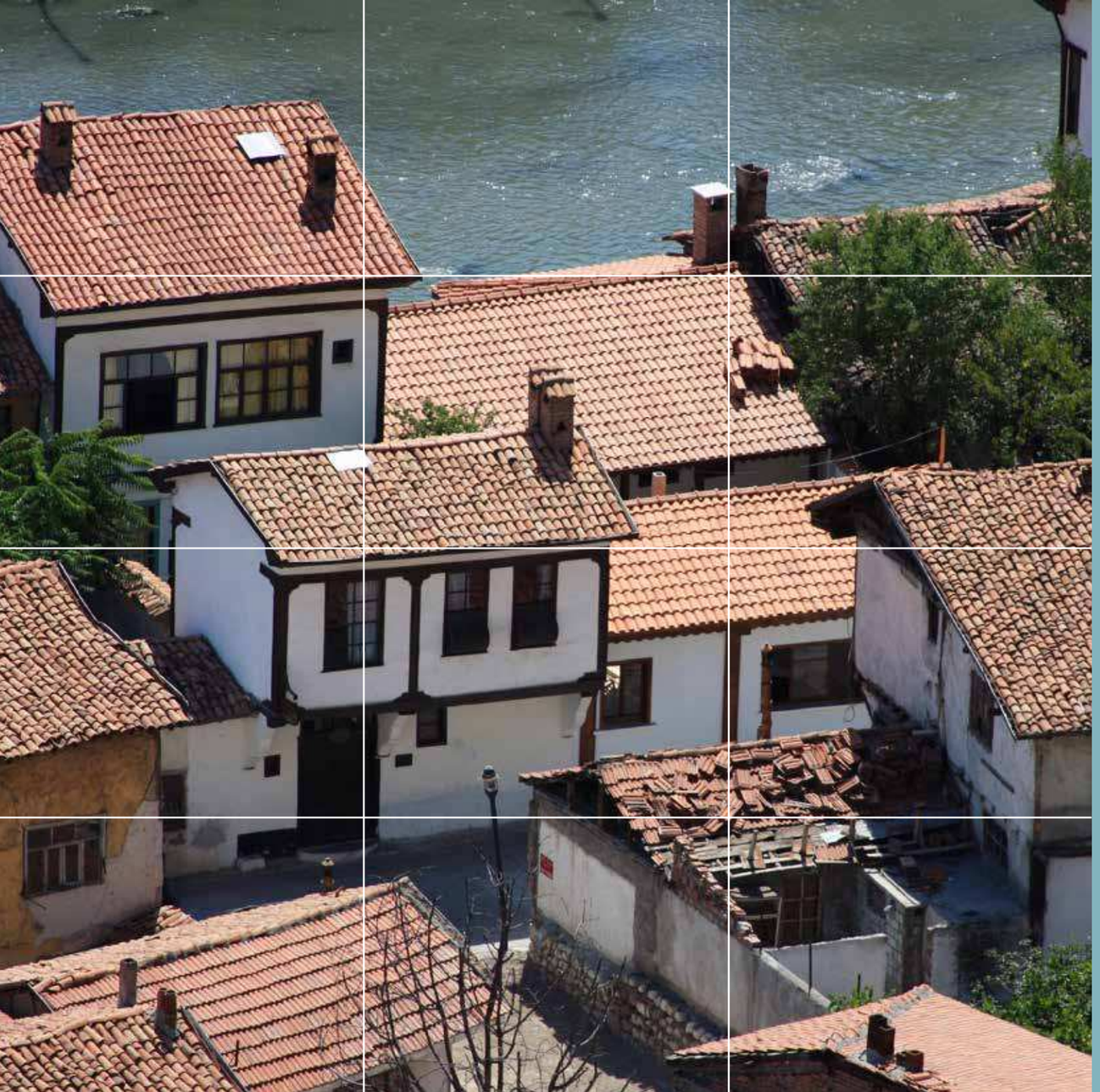

BÖLÜM 01

ANALİTİK BAKIŞ

Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
133.133 kişi

Ekonomik Değerler:
- Tarım (meyvecilik, tarla tarımı)
- Turizm (doğa ve kültür turizmi)
- Sanayi (Amasya OSB, Suluova OSB, Besi OSB, Merzifon OSB)

Eğitim:
Amasya Üniversitesi (10.572 öğrenci)

Doğal Değerler:
- Yeşilırmak (418 km)
- Geldingen Ovası
- Suluova Ovası
- Merzifon Ovası
- Karaçavuş Vadisi (39 km)
- Ferhatarası Vadisi (10 km)
- Beşgöz Vadisi (8,5 km)
- Onlukköprüsü Vadisi (20 km)
- Durucasu Vadisi (18 km)
- Akdağ Yaylası
- Sarıçiçek Yaylası
- Destek Yaylası
- Ziyaret Yaylası

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
39

ÇEVRE
49

EKONOMİ
35

SOSYAL
40

YAŞAM KALİTESİ
75

Sosyal Altyapı:
- 1 Üniversite
- 6 Sinema
- 5 Kütüphane
- 6 Müze

Tarihsel İzler:
- 137 Tescilli Konak
- 23 Kaya Mezarı

Kaynak: Türkiye'nin Şehirleri Sürdürülebilirlik Araştırması, Boğaziçi Üniversitesi, 2011.

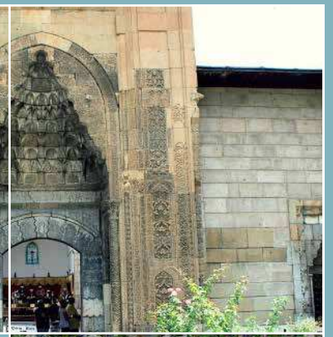

10 TEMEL SORUN

1 Yakın çevrede ekonomik baskınlığı olan kentlerin varlığı
2 Sivil toplumun örgütlenmesindeki yetersizlikler
3 Uzmanlaşamama
4 Kalifiye işgücü eksikliği
5 Kentsel gelişimin mekânsal sınırlayıcıları (Doğal sınırlayıcılar)
6 Ulaşım altyapısının nitelik noksanlıkları
7 Kent makroformunun tanımsızlığı
8 Kentsel yaşam kalitesi
9 Kentsel mekân kalitesi
10 Ekolojik duyarsızlık

10 TEMEL FIRSAT

Kavşak 1
Korunmuş kentsel-kültürel miras 2
Tarihsel olarak bölgenin idari merkezi olması 3
Üniversitenin varlığı 4
Çok kültürlülük 5
Ulaşım düğümü 6
Coğrafi kesişimler 7
Ekolojik çeşitlilik 8
Yeşilırmak Vadisi 9
Çeşitli ulaşım olanakları (havayolu, demiryolu, karayolu vb.) 10

BEK ANALİZİ

Kaynak: Kentsel Strateji

Birikim
Medeniyet
Kentsel miras
Doğal değerler

Bereket
Yeşilırmak
Su
Biyoçeşitlilik
Bahçecilik

Beceri
Kalite
Üniversite
Zananat

Bakış
Su
Havza
Tarihsel derinlik

Büyüme
Kırsal kalkınma
Kültür turizmi
Kentsel kalite

Beklenti
İstikrar
Tutarlılık
Maneviyat
Yaşam kalitesi

Ekoloji
Yeşilırmak Havzası
Toprak
Dağlar
Kırsallık
Ovalar-Vadiler

Ekonomi
Kültür turizmi
Doğa turizmi
Kültürel hizmetler
Bölgesel odak

Eşitlik
Toplumsal katılım
İşbirliği
Fırsat eşitliği
Sosyal adalet

Etkinleştirme
Üniversite
Ar-ge
Kentsel tasarım

Edinim
Markalaşma
Yeşil şehircilik
Toplumsal katılım

Entegrasyon
Kontak
İşlerlik
Bir aradalık
Kent-Doğa

Koruma
Kaya mezarları
Yalıboyu Evleri
Şehzadeler mirası
Yeşilırmak

Kapasite
Kentsel canlılık
Kültürel çeşitlilik
Çok sektörlü ekonomi
Çeşitlendirilmiş turizm

Kalkınma
Tarım
Kültür
Kalifiye kent merkezi
Erişebilirlik

Kimlik
Şehzadeler
Yeşilırmak
Yalıboyu Evleri
Pontus

Katılım
Sivil toplum
Yerel yönetim
Aidiyet

Kurgu
Kavşak
Refah
İşbirliği
Bölgesel odak

BÖLÜM 02

STRATEJİK BAKIŞ

Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

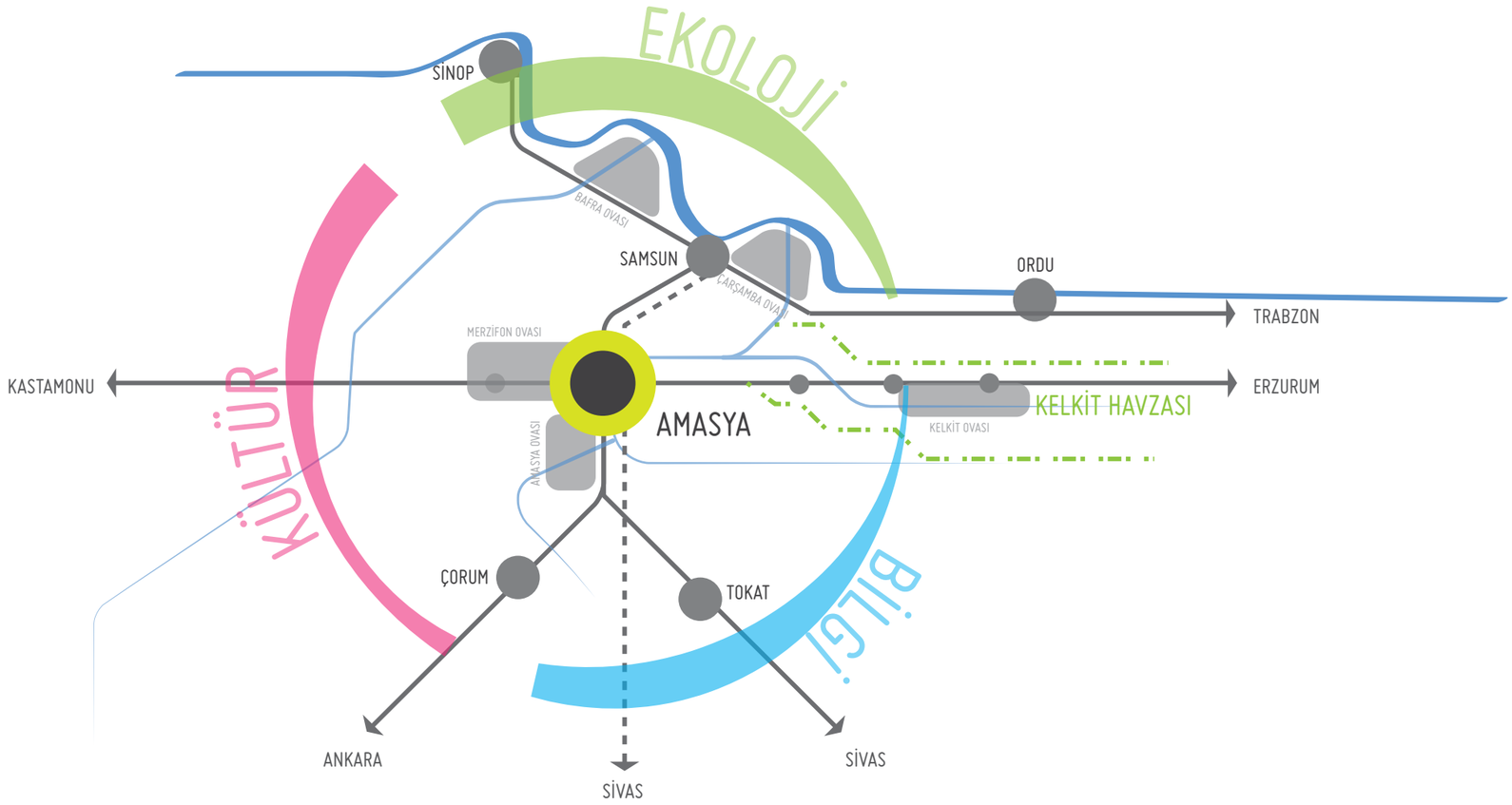

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

AMASYA, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

Amasya, Karadeniz-İç Anadolu (Kuzey — Güney) ve Marmara — Kuzeydoğu Anadolu (Doğu —Batı) arasında uzanan yolların kesiştiği bir noktada bulunmaktadır. Ancak, bölgede benzer konuma sahip kentlere kıyasla Amasya'nın ayırıcı stratejik rolünü belirleyen kültürel ve kentsel kimliği olacaktır. Yakın ve uzak hinterlandı olan Kastamonu — Tokat — Sivas — Samsun gibi bölgede öne çıkan kentleri barındıran Amasya, canlı kültürel faaliyetleri, kentsel yaşam kalitesi, çeşitlenmiş eğitim olanakları ile bölgenin gelişiminde önemli rol oynayacak nitelikli işgücünün yerleşmesi ve yetiştirilmesi için odak noktası olacaktır.

Vizyon planı kapsamında, ekoloji, ulaşım ve kültür kavşağı olarak tanımlayabileceğimiz Amasya'nın, nitelikli ve modern bir kentsel yaşam sunması ile bu kavşağın çekim merkezi olarak işlemesine katkı sunacak stratejiler geliştirilmesi öngörülmüştür. Amasya çevresel fırsatlar ile içsel potansiyellerini birlikte değerlendirerek nitelikli hizmet üreten bilgi ve kültür kenti rolüne sahip olacaktır.

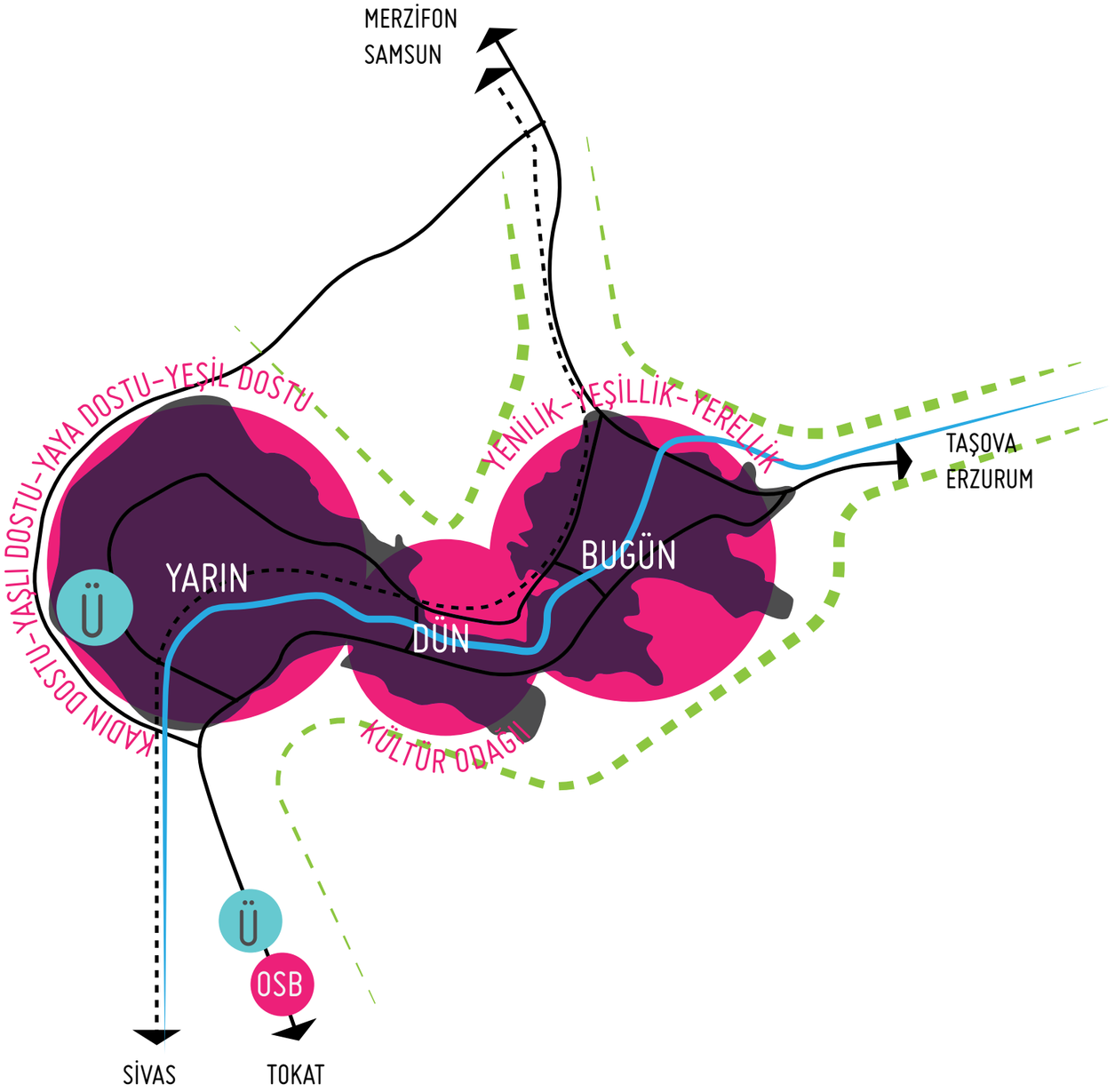

KENT KURGUSU

YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

Amasya tarihi, Cumhuriyet Dönemi ve yeni gelişme alanı olmak üzere 3 ana dokudan oluşmaktadır. Yeni vizyon çerçevesinde, tarihi dokunun korunması ve düzenlenmesi, eski gelişme bölgelerinin altyapısının iyileştirilmesi ve yeni gelişme alanlarında çağdaş yöntemlerle yeni bir kentsel dil oluşturulması hedeflenmektedir.

Amasya'nın kent kurgusunda tarif edilen kent vizyonun, mekânsal dokuya yansıması ve doğal sınırlayıcılara saygı gösterilmesi ön planda olmalıdır. Bu bağlamda, öne çıkan hususlar ve öneriler:

- Gelişim Yönünün Belirlenmesi: Güneybatı
- Hem Turizme Hem Amasyalılara Hizmet Eden Tarihi Kent
- Bütüncül Yeşilırmak Peyzaj ve Islah Projesi (Tarihi Kent ve Yeni Kent)
- Üniversite (Kent İçi Mini Kampus Geliştirilmesi)
- Sektörel Odak (Tarihi Kent)
- [DÜN]Tarihi Kent (Konaklama, Gastronomi, Müzeler, İbadethaneler, Rekreasyon)
- [YARIN] Yeni Kent (Çağdaş ve Yeşil Gelişim Dokusu)
- Çevre Yolu* (Kent Trafiğinin Hafifletilmesi)
- Kent Ulaşımı: Yaya ve Bisiklet Odaklı

* Yapılması planlanan (gazete haberinden elde edilmiştir)

BÖLÜM **03**

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON

ORTA KARADENİZ'İN BİLGİ VE KÜLTÜR BAŞKENTİ

KENTSEL VİZYON

TARİHSEL DERİNLİĞİN KÜLTÜR VE DOĞA İLE BULUŞTUĞU KENT

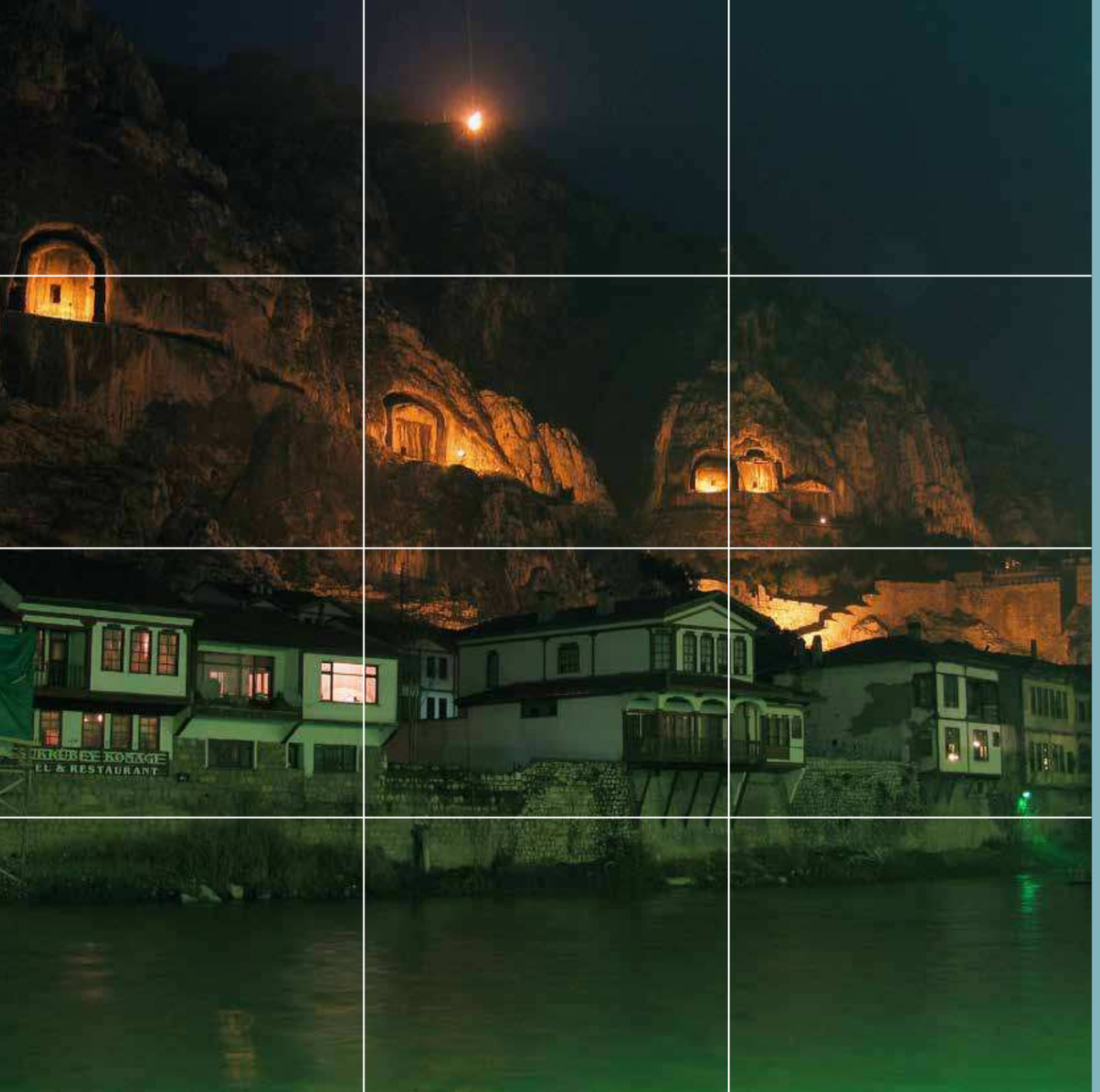

BÖLÜM **04**

3X3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ

Vizyon Çerçevesi

Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ 3X3 EYLEM ÇERÇEVESİ

AMASYA'NIN GELECEĞİ

1 FARKLILIK

1. **Kültürel Miras:** Orta Karadeniz'in Kültür Başkenti
2. **Yeşilırmak:** Yeşil Kentliliğin Odağı
3. **Kavşak:** Coğrafi ve Kültürel Kavşak

2 TEMA

1. **Eğitim:** Şehzadeler Mirası Aydınlatıyor
2. **Ekoloji:** Eko-çağına Bağlayan Vadi
3. **Erişim:** Her Yol Amasya'ya Çıkıyor

3 STRATEJİ

1. **Kalkınma:** Yeni Bir Kent Yaratmak
2. **Dönüşüm:** Yeşil Dostu Bir Yaşam Kurgulamak
3. **Bütünleşme:** Yerel Sinerjiyi Ortaya Çıkarmak

1 SEKTÖR

1. **Eğitim:** Kent Üniversitesi, Üniversite Kenti
2. **Hizmet:** Bilgi ve Kültür Hizmetleri Odağı
3. **Turizm:** Turizmde Çeşitlilik, Çeşitliliğin Turizmi

2 PROGRAM

1. **Toplumsal Sermaye:** Çağdaş Kentlilik
2. **Doğal Sermaye:** Ekolojik Paradigma
3. **Kentsel Sermaye:** Kültür Kenti Amasya

3 PROJE

1. **Değerlerin Değeri:** Kentli Kimliği ve İmajı
2. **Suyun Bereketi :** Yeşil Temasında Kent
3. **Yaşam Kalitesi:** Dost Kent

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK	3 TEMA	3 STRATEJİ
Kültürel Miras	Eğitim	Yenilikle Kalkınma
Yeşilırmak	Ekoloji	Yerelle Dönüşüm
Kavşak	Erişim	Yeşille Bütünleşme

3 FARKLILIK

1 Kültürel Miras

Orta Karadeniz'in Başkenti

Amasya, bulunduğu bölge içinde binlerce yıldır Pontus'tan Osmanlı devrine kadar kültürel ve idari odak noktası olarak öne çıkmıştır. Doğal yapısı ve taşıdığı kültürel miras günümüzde halen Amasya'yı yakın çevresinde bulunan kentlerden ayrıcalıklı ve cazip bir yerleşim alanına dönüştürmektedir. Amasya'nın sahip olduğu kültürel miras öğelerinin turizm değerinin ötesinde, kentin mevcut ve potansiyel Amasya kentlisine hizmet edecek şekilde değerlendirilmesi, daha nitelikli bir kentsel doku yaratılarak, kaliteli bir kentsel yaşantı talep eden insanlar için cazibe merkezine dönüşmesi planlanmaktadır.

2 Yeşilırmak

Yeşil Kentliliğin Odağı

Amasya, benzeri az olan bir doğa-kentsel yapılaşma ahengine sahiptir. 21. yüzyılın kentsel paradigması olan doğa ile uyumlu kentsellik, Amasya özelinde tarihsel bir olgu olarak dikkat çekmektedir. Yakın çevresindeki doğal varlıklar, kent içinden geçen Yeşilırmak ve kent çeperlerine doğru açılan Yeşilırmak Vadisi, peyzaj değeri yüksek dağları ve bu doğal yapının kültürel miras ile etkileşimi, doğa ile uyumlu kentsel yerleşim stratejilerinin geliştirilmesi için önemli bir potansiyeli barındırmaktadır.

3 Kavşak

Coğrafi ve Kültürel Kavşak

Amasya'nın coğrafi konumu, hem korunaklı hem de kuzey-güney ve doğu-batı ulaşım ağları üzerinde kilit bir kavşak rolü üstlenmesine sebep olmuştur. Demiryolu ve karayolu bağlantıları bulunan Amasya'nın coğrafi konumu, sanayi gelişiminden ziyade erişebilirlik ve kültürel nitelikleri üzerinden stratejiler geliştirilmesi ve bulunduğu bölge içinde nitelikli kentsellik talep eden ve turizm değerleri öne çıkan bir kent olma potansiyelini beslemektedir.

3 TEMA

1 Eğitim

Şehzadeler Mirası Aydınlatıyor

Amasya, tarih boyunca idari bir merkez olmasının yanında, şehzade ya da tıbbiye gibi farklı eğitim branşlarıyla yüksek eğitimin önemli odaklarından biri olmuştur. Amasya bu mirasın üzerine Amasya Üniversitesi'nin yanı sıra yerel yönetimlerin desteği ile özel ve kamusal yeni eğitim kurumları, araştırma ve tasarım stüdyoları geliştirebilir. Bu tür eğitim faaliyetleri hem Amasya kentinin sosyal dokusunun zenginleşmesine, hem de kentsel yapılaşmanın yenilenmesine yeni turizm değerleri yaratılmasına fırsat ve enerji sağlayacaktır.

2 Ekoloji

Eko-çağına Bağlayan Vadi

Kentin yeşillendirilmesi, doğa-kent bütünlüğü, sürdürülebilir ekonomi ve ekolojik tüketim stratejileri bağlamında geliştirilecek program ve eylemler, Yeşilırmak'ın kentin içine sokulduğu "Ferhatarası Vadisi" teması ile şekillenecektir. Yeni gelişme alanları da ekolojik şehircilik yöntemleri ile aynı tema kapsamında planlanacaktır.

3 Erişim

Her Yol Amasya'ya Çıkıyor

Amasya, hem Yeşilırmak'ın üzerinde bulunması, hem havayolu hem demiryolu hem de karayolu bağlantısı barındıran bir kent olması itibariyle erişim açısından bölgedeki kentler arasında öne çıkmaktadır. Amasya, bu avantajını kullanarak turizmini çeşitlendirmeli ve turistlerin konkalama sürelerini artırıcı stratejiler geliştirmelidir.

3 STRATEJİ

1 Yenilikle Kalkınma

Yeni Bir Kent Yaratmak

Amasya kentinin yeni gelişme alanlarında çağın ihtiyaçlarını ve dezavantajlı grupların taleplerini karşılayan yapılaşma stratejileri, kültürel, rekreasyonel ve sağlıklı gıda hizmetlerini sunan donatılar ile yaya, bisiklet gibi çağdaş kentli ulaşım altyapılarının geliştirilmesi esastır. "Yeni ve yenilikçi" kentsel vizyonu ile Amasya'nın nitelikli nüfusu ve iş imkânlarını kente çekmesi sağlanacaktır.

2 Yerelle Dönüşüm

Yerel Sinerjiyi Ortaya Çıkarmak

Yerellik stratejisi, yarını ön gören, yerel halkın katılımının yönetimde esas olduğu, yerel kültürlerin geliştirilebileceği hizmet donatılarının yer aldığı "Amasyalılık" kavramının güçlenmesini kapsamaktadır. Bu bağlamda geliştirilecek eğitim ve kamu kurumları, hem yerel girişimciliği destekleyecek hem de kentsel imaj ve marka değerini yükseltecektir.

3 Yeşille Bütünleşme

Yeşil Dostu Bir Yaşam Kurgulamak

Mimari, şehircilik ve kentsel yaşamın yeşil ilkelerle tasarlanması, yaya dostu şehircilik, rekreasyon ve kent bahçeciliği gibi eylemlerle birlikte, üniversite, yerel yönetim ve sivil toplumun işbirliği "yeşil" stratejinin gerçekleştirilmesinin en önemli unsurlarıdır. Yeşil stratejiler hem kentin cazibesini artıracak hem de mevcut kentlinin yaşam kalitesini yükseltecektir.

3 SEKTÖR

1 Eğitim

Kent Üniversitesi, Üniversite Kenti

Üniversitenin sadece fakülteleri ve kampüs yaşamıyla değil kentin içinde mini kampüsler, eğitim, kültür, ve sanat faaliyetleri ile de kentsel yaşantıya dahil edilmesi, kentin tarihi yapılarının bazılarının kullanılarak yaşatılması ve cazibe noktaları geliştirilmesi önemlidir. Amasya'nın vizyonu, canlı ve çağdaş bir kültür kenti olarak üniversite ile ilişkili nitelikli işgücünün ve akademik kişilerin Amasya'da ikamet etmesini ve misafir etmeyi içerir.

2 Hizmet

Bilgi ve Kültür Hizmetleri Odağı

Amasya, eğitim, bilgi üretimi, kültürel faaliyetler, ticaret, çevresindeki sanayi ve tarım üretiminin yönetildiği ve yönlendirildiği bir odak olarak tasarlanmıştır. Bu bağlamda, Amasya'nın başat sektörünün hizmetler sektörü olması hedeflenmektedir. Eğitim ve kamu işlevleri ile yerli ve yabancı turizm girdileri yine bu sektör içinde değerlendirilecektir.

3 Turizm

Turizmde Çeşitlilik, Çeşitliliğin Turizmi

Amasya'nın tarihi ve doğal marka değeri kullanılarak üniversite ile yerel yönetimin katkılarıyla turizm sektörünün canlandırılması hedeflenmektedir. Konaklama imkânlarının geliştirilmesi, bölgeye hizmet edecek fuar ve kongre organizasyonlarının düzenlenmesi, doğa, agro, gastro, kültür, kentsel, kongre gibi alt turizm branşlarının geliştirilmesi turizm yapısının katma değerini yükseltecektir. Turizmin çeşitlendirilerek farklı gruplara hitap etmesi kriz riskinin düşürülmesi konusunda önemli bir etken olarak değerlendirilmektedir.

3 PROGRAM

1 Toplumsal Sermaye

Çağdaş Kentlilik

Amasya'nın hem tarihsel hem de güncel olarak barındırdığı çok milletli, çok dinli, çok kültürlü yapısı bugün kenti bölgesindeki diğer kentlerden ayıran ve canlı kentsel yaşantı sunmasına olanak sağlayan önemli bir özelliğidir. Toplumsal sermayenin geliştirilmesi ve beslenmesi için hem eğitim kurumları hem de sağlık, rekreasyon gibi kentsel hizmetlerin sunum kalitesi ve erişebilirliğinin artırılması, hem de turistik fırsatların değerlendirilmesi önemlidir. Yeşil bilinç, aktif bir kültür sanat yaşantısı bu bağlamda hem mimari ölçekte hem de organizasyon anlamında, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile geliştirilmelidir.

2 Doğal Sermaye

Ekolojik Paradigma

Yoğun kentleşme ile kirlenen kentsel ve doğal çevrelerin korunması bağlamında geliştirilen yeşil teknolojiler ve stratejiler hem dünyada hem Türkiye'de öncelik arz etmektedir. Amasya, zengin ve korunmuş doğal değerleri ile büyük bir fırsata sahiptir. Çevresindeki doğal değerleri sürdürülebilir ilkelerle kullanırken kentsel yaşantı ve yapılaşmasını da bu ilkelerle yenilemesi, Yeşilırmak'ın kendisi ve kente uzanan yeşil koridorları kentsel dokuya kazandırması gereklidir. Bununla birlikte, kentlinin çevre bilincinin geliştirilmesi gereklidir.

3 Kentsel Sermaye

Kültür Kenti Amasya

Zengin ve özgün kentsel mirasın korunması ve barındırdığı tarihi yapıların kente güncel işlevlerle kazandırılması, eğitim, turizm ve çağdaş kentlilik ekseninde Amasya'nın yerel kalkınmasını sağlayacaktır. Üniversite, müze, ibadethane gibi kentsel hizmetlerin tarihi yapılarla ilişkilendirilmesi kentsel kimlik ve imgeyi kuvvetlendirecektir. Kentin gelişme alanlarının da mevcut kentsel dokuya atıf yapması, yeşil mimari ve şehircilik ilkeleriyle geliştirilmesi sağlanmalıdır.

3 PROJE

1 Değerlerin Değeri

Kentli Kimliği ve İmajı

1. Pontus
Kentin kimliğinin ilk halkası antik dönemlere uzanan ve kaya mezarları ile sembolize olan dönemdir. Orta Karadeniz'in kültürel ve idari odağı olan Amasya'nın kültürel değerlerinin sunumunun turizm alanında geliştirilmesi gereklidir.
Amasya kentli kimliği ve imaj çalışmalarının bu değerlere atıf yaparak geliştirilmesi gereklidir.

2. Şehzadeler
Şehzadeler kimliği, kentin bilim ve eğitim konusunda öne çıktığı döneme vurgu yapar. Bununla birlikte, tarihi evleri, müzeleri ve külliyelerinin günceli yakalayan işlevlerle yenilenmesi, bu döneme ait yapılaşmanın kentin cazibesini artıracak şekilde kentsel kimliğinin ve imajının bir parçası olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir.

3. Vadi
Kentin eşsiz doğal konumu ve yakın çevresindeki doğal değer ve güzelliklerini içeren odak noktalarının geliştirilmesi hem turizm sektörünün geliştirilmesini hem de Amasya'nın yurttaşına rekreasyon hizmetleri sunmasını sağlayacaktır. Kent içine sokulan Yeşilırmak Vadisi'nin, tarım ve rekreasyon amaçlı yenilenmesine ve kentsel yaşantıya kazandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

2 Yeşil'in Bereketi Yeşil Temasında Kent

[Yeşil]ırmak:
Kent içine sokulan Yeşilırmak Vadisi'nin açtığı yeşil koridorların korunması, bu alanlar üzerinde hem sürdürülebilir kentsel bahçecilik hem de çağdaş kentli yaşantısının gereği sportif ve rekreasyonel donatıların geliştirilmesi gereklidir. Su öğesi ve eski kent dokusunun da hem turistlere hem de yerele hizmet edecek şekilde kentsel tasarıma konu olması gereklidir.

[Yeşil]şehir:
Kentin yapılaşma kalitesinin, yeşil mimari ve yeşil şehircilik ilkeleri gözetilerek geliştirilmesi ve yenilenmesi gerekmektedir. Enerji tasarruflu yapılar, geçirimli kentsel zeminler, kentsel tarım, park ve bahçeler ile yeşil sistemin planlanması gereklidir. Yaya ve bisiklet ulaşımının geliştirilmesi ve bu yöndeki kentsel tasarım faaliyetleri öne çıkmalıdır.

[Yeşil]bilinç :
Ekolojik kentsel yaşantının geliştirilmesi için yerel yönetim ile sivil toplum kuruluşlarının işbirliği yapması önemlidir. Kentlilerin gündelik yaşamlarını ve kenti kullanımlarını çevreci ilkelerle düzenlemesi, yaya ulaşımı, kentsel bahçecilik, enerji tasarrufu gibi ilkeler konusunda bilinçlendirme, bu işbirliği sonucunda geliştirilecektir.

3 PROJE

3 Yaşam Kalitesi Dost Kent

Yaya-dostu:
Arazi yapısı ve konut-çarşı-işyeri-rekreasyon ilişkilerinin yaya odaklı çözülmesi, yaya olarak kentin tecrübe edilebilmesi ve buna uygun kentsel donatılar ve tasarım çözümlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Araçlardan soyutlanmış sokaklar, yayalaştırılmış meydan ve çarşı alanları, parklar ve yürüyüş parkurları ile bütüncül yeşil sistemin tasarlanması gerekmektedir.

Yaşlı-dostu:
Kalkınma Ajansı bünyesinde başlatılan ve yaşlı-dostu kentsel stratejilerin desteklenmesi gereklidir. Yaşlı dostu* kent hem yaşlıların kentsel hayata katılımı amacıyla parklar, oturma ve dinlenme mekânları, toplanma mekânları gibi kentsel tasarım ilkelerini barındırır hem de yaşlı bakımına yönelik kentsel sosyal hizmet ve donatıların yerel yönetimlerce sunulmasını gerektirir.

Kadın-dostu:
Haftanın her günü her saat kadınların kentsel mekânı kullanmasına engel oluşturan güvenlik kaygısını bertaraf eden kentsel tasarımları ve kamusal hizmetlerin geliştirilmesini içerir. Bununla birlikte, mahalle ölçeğinde çocuk ve yaşlı bakımı, meslek edindirme ve kadınlara yönelik sosyal etkinliklerin düzenleneceği kentsel hizmet ve donatılar sunumunun yerel yönetimlerce geliştirilmesi gereklidir.

BÖLÜM 05 AMASYA'NIN GELECEĞİ İÇİN 10 TEMEL İLKE

AMASYA'NIN GELECEĞİ İÇİN 10 TEMEL İLKE

Y enilik: Yeşil Kent
E şitlik: Sosyal Adalet
Ş effaflık: Toplumsal Katılım
İ şbirliği: Bölgesel Paylaşım
L iderlik: Buluşma Noktası
I slah: Yeşilırmak Havza Gelişim Projesi
R estorasyon: Kullanarak Yaşatmak
M edeniyet: 3 Yüzük
A dalet: Adil Kent
K aradeniz: Yeşil Amasya

YENİLİK: YEŞİL KENT

Amasya, doğal sınırlayıcılarından dolayı dar bir alanda gelişmiş ve büyüme için kentsel gelişme alanları üretememiştir. Bu nedenle, bölgesel rekabet içinde Merzifon gibi kentlere karşı rekabet açısından dezavantajlı duruma düşmüştür. Ancak, bu süreç Amasya'nın tarihi değerlerini koruyabilen bir kültür kenti olarak kalmasını sağlamıştır. Kentin yeni gelişme alanları kent merkeziyle uyumlu bir yapılaşma göstermelidir. Kentin güneybatısında çevreyoluna doğru planlanan gelişme alanları, ekolojik şehircilik ilkeleri doğrultusunda düşük enerji kullanımı, geçirimli yüzeyler, kentsel bahçecilik, yeşil yapılar yaya ve bisiklet ulaşımı gibi esaslar gözetilerek üretilecektir.

Yeşilırmak kıyısındaki yeşil alanlar ve Şeyhcui Mahallesi'nde bulunan gelişme alanları bu bağlamda değerlendirilecek bölgelerdir. Bununla birlikte, Destek, Ziyaret, Akdağ yaylaları ya da Ferhatarası Vadisi gibi çevrede bulunan doğal alanlara kentlilerin erişebilirliğinin artırılması, yine "yeşil kent" konsepti içinde değerlendirilmelidir.

01

EŞİTLİK: SOSYAL ADALET

Amasya, çevre kentlere göre daha zengin ve hareketli bir sosyal dokuya sahiptir. Kentin bu özgün sosyal yapısının yeni vizyon çerçevesinde kadınlar, yaşlılar, engelliler gibi dezavantajlı gruplara yönelik hizmetler geliştirilmesi, hem güncel hem tarihsel farklı dinsel ve etnik öğelerin kentsel kimlik bağlamında temsil edilmesi ve katılımcı süreçler işletilmesi hedeflenmelidir. Farklı sosyal grupların bir araya gelebildiği, turistik ziyaretlerin kentin turistik çekirdeği dışına taşabildiği ve yerel halkla etkileşime girebildiği açık kamusal alanların tasarlanması temel öncelik olmalıdır.

02

ŞEFFAFLIK: TOPLUMSAL KATILIM

Planlama yaklaşımı günümüzde uzmanlar ve toplumsal yapı ile birlikte karar mekanizmalarının yürütülmesi anlamına gelmelidir. Amasya'nın yerel yönetim yaklaşımının da bu yönde düzenlenmesi, katılımcı kentsel politikalar üretmek üzere şekillenmesi önem taşımaktadır. Katılımın sağlanması için sivil toplumun güçlendirilmesi ve örgütlenmesi desteklenmelidir. Kente dair farklı kaygılarla örgütlenmiş sivil toplum kuruluşları, sorunların belirlenmesi ve çözümlerin üretilmesi gibi planlama süreçlerine dâhil edilmelidir.

03

İŞBİRLİĞİ: BÖLGESEL PAYLAŞIM

Amasya'nın en önemli özelliği kuzey-güney ve doğu-batı ulaşım koridoru üzerinde yer almasıdır. Demiryolu ve havalimanı bağlantısı da bulunan Amasya, çevresindeki yerleşimlerle rekabet etmek yerine akıllı işbirliğine girmelidir. Amasya'nın sanayi üretimi yerine piyasanın yönlendirildiği, fuar, kongre gibi etkinliklere ev sahipliği yapan, eğitim ve kültür işlevini üstlenen bir kent olarak öne çıkması hedeflenmelidir.

04

LİDERLİK: BULUŞMA NOKTASI

Kentin onu diğer illerden ayıran kimliğinin bir başka unsuru da Amasya'nın Yeşilırmak boyunca devam eden canlı sosyal yaşamıdır. Amasya, bu özelliği ile yakın çevresinden hem günübirlik hem uzun dönemli turist çekmektedir. Amasya, bu potansiyelini fuar, kongre ya da iş görüşmeleri gibi katma değeri yüksek alanlara kaydırabilir. Hareketli sosyal yaşam ve nitelikli kentsel doku, çevre kentlere göre Amasya'yı tercih edilir kılacaktır. Merzifon, Samsun ya da Çorum gibi sanayi kimliği ön planda olan yerleşimlerin kalifiye işgücü talebini hem yetiştirmek hem de ikametini sağlamak için uygun bir konumda bulunmaktadır.

05

ISLAH: YEŞİLIRMAK HAVZA GELİŞİM PROJESİ

Yeşilırmak Havza Gelişim Projesi ile kent merkezindeki tarihi çekirdek ve kent çeperlerine uzanan yeşil koridorlar bütüncül bir şekilde ele alınmalıdır. Kent merkezinde su yatağının yükseltilmesine dönük çabalar devam etmektedir. Bu sürece yeni kentin kimliğinde yer eden ancak artık mevcut olmayan su değirmenleri hem görsel hem de yenilenebilir enerji üretecek bir yapı olarak eklenebilir. Kentin güneyinde her iki yakada bulunan yeşil alanların rekreasyon ve kent bahçeciliği yönünde değerlendirilmesi mümkündür. Kent içindeki dere yatağının ekolojik ilkeler doğrultusunda kanal içinde doğal akışına kavuşacak peyzaj düzenlemeleri yapılabilir. Irmak boyunca geliştirilecek yürüyüş ve spor parkurları hem yerel kullanıcılara hem de turistlere rekreatif hizmetler sunacaktır.

06

RESTORASYON: KULLANARAK YAŞATMA

Tarihi dokuya yönelik yapılacak restorasyon faaliyetlerinin projelendirme, uygulama ve işlevlendirme aşamalarının özenle planlanması ve kent bütünlüğü içinde ele alınması gerekmektedir. Aslına uygun ve modern talepleri karşılayabilecek restorasyon projeleri hazırlanmalı, nitelikli mühendislik hizmetleri sunulmalı ve ardından kent dokusu ve vizyonu ile uyumlu işlevlendirme yapılmalıdır. Amasya tarihi kent merkezinde turizme kazandırılacak sivil mimari yapılarla birlikte, Amasya halkına hizmet ederek konut işlevini sürdürecek yapılar da belirlenmelidir. Bunlarla birlikte, Taşhan, Amasya Hali, Ferhat Su Kanalı gibi yapıların kentin bilgi üreteni, eğitim ve kültürel işlevler yoğun vizyonuna uygun şekilde yeniden projelendirilmesi ve işlevlendirilmesi gereklidir.

07

MEDENİYET: 3 YÜZÜK

Amasya, antik dönemlerden günümüze bölge içinde idari ve ticari açıdan ön planda yer almış bir şehir olması dolayısıyla zengin bir "kültürel kesişim" odağıdır. Var olan kültürel miras, Amasya'yı farklı medeniyetlerin temsil edildiği bir şehir yapmaktadır. 3 Yüzük Projesi kapsamında, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetim işbirliği ile bu kimliklere vurgu yapılarak marka değerin yükseltilmesi, bununla birlikte kentsel kimliğin şekillendirilmesi hedeflenmektedir. Amasya'nın tarihi birikimi, vizyonunun temsil ettiği çağdaş değerler, doğa dostu kentsel uygulamaları kapsayan bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmelidir. Böylelikle, Amasya geçmişten aldığı kültürel değerleri yaşatırken çağa uygun yenilikçi çözümlerle ekolojik medeniyetin de bir temsilcisi olacaktır.

08

ADALET:
ADİL KENT

Adil Kent "Just City" yaklaşımı, farklı sosyal ve ekonomik gruplara mensup kentlilerin kentsel imkânlardan eşit derecede yararlanmasını öngörmektedir. Bununla birlikte, engelli, yaşlı, kadın, genç, çocuk, yoksul gibi farklı dezavantajlı kentli grupların da kentsel yaşantıdan eşit şekilde istifade edebilmesini gerektirmektedir. Dost Şehir projesi kapsamında bu yaklaşımın hayata geçirilmesi hedeflenmelidir. Kentsel çeşitliliğin bir unsuru olan farklı toplumsal gruplara ve kentsel altyapıdan yararlanma konusunda dezavantajlı olan gruplara yönelik kentsel tasarımların geliştirilmesi bu bağlamda önem arz etmektedir. Aynı zamanda, şeffaflık ilkesinin uygulanması adil kent yaklaşımına katkı sağlayacaktır.

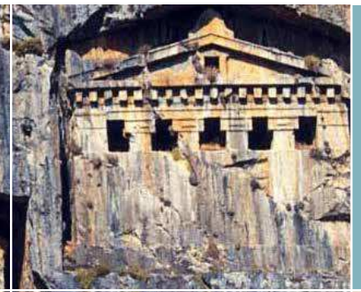

10

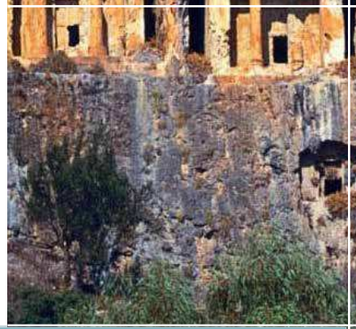

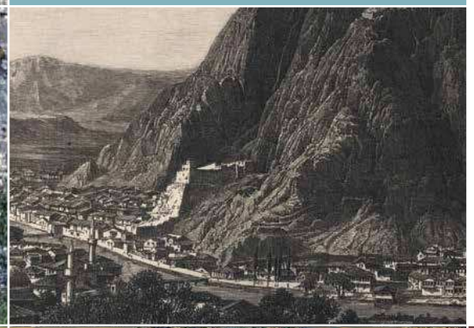

09

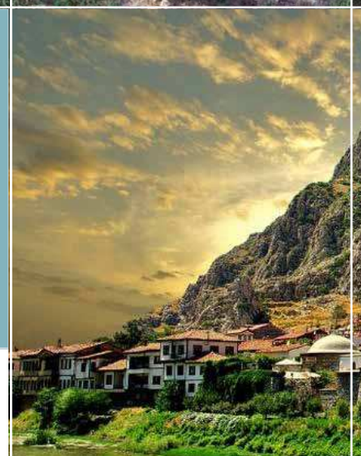

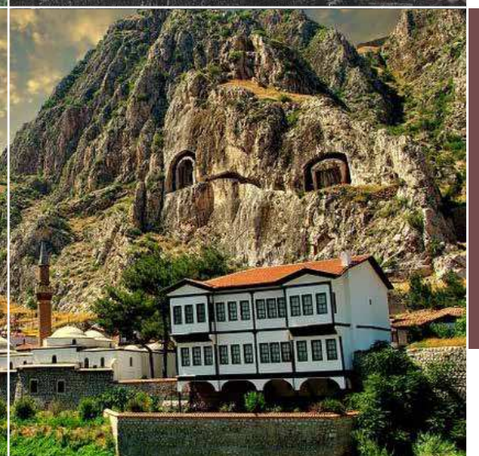

KARADENİZ:
YEŞİL AMASYA

Karadeniz Bölgesi, kültürel ve tarihi karakterinin ötesinde doğal kimliği ile ön plana çıkmaktadır. Orta Karadeniz'in ortasında yer alan ve farklı vadi, dağ ve ova ekosistemlerinin kesiştiği bir noktada bulunan Amasya bir "ekolojik düğüm" olarak tanımlanabilir. Uzun vadede tüm Karadeniz coğrafyasına örnek temsil etmesi hedeflenen Yeşil Amasya Projesi, bölgesel bağlamda kent için önem arz etmektedir. Gelişme konut alanlarının ekolojik ilkelerle düzenlenmesi, toplumsal boyutta çevre bilincinin geliştirilmesi ve doğal değerlerin korunarak ekosistem sürekliliğinin sağlanması, doğal akışı bozulmuş doğal varlıkların ıslah edilmesi Karadeniz ilkesi çerçevesinde ele alınmalıdır.

www.kentselvizyon.org